

Recenze na páté vydání učebnice „Mimsova lékařská mikrobiologie“ v českém překladu

Review of the fifth edition of the textbook Mims' Medical Microbiology in Czech translation

Ivo Konopásek

**MIMS' MEDICAL MICROBIOLOGY,
Fifth Edition, Elsevier – Saunders 2013**

With Student Consult Online Access,
(Medical Microbiology Series)

Richard Goering, Hazel Dockrell, Mark Zuckerman,
Ivan Roitt, Peter L. Chiodini.

ISBN 978-0-8089-2440-1.

Český překlad: Mimsova lékařská mikrobiologie, editor českého vydání: Jaroslav Julák, vyd. Stanislav Juhaňák, Triton, Praha 2016

Učebnice „Mim's Medical Microbiology“, která vyšla v pátém vydání, je uznávanou autoritou v okruhu učebnic lékařské mikrobiologie. V únosném rozsahu (kolem 600 stran) velmi názorně přibližuje svět mikrobiálních patogenů a jejich střet s hostitelem. Jednotlivá vydání této učebnice jsou od sebe vzdálena průměrně 5 let a snaží se odrazit poslední vývoj jak v obecné části (vztah parazita a hostitele, obrana hostitele a diagnostické metody a další témata), tak v části o klinických projevech jednotlivých chorob, jejich diagnostice a léčení. Autory knihy jsou přední odborníci z USA a Velké Británie zaměřeni na lékařskou bakteriologii, virologii, imunologii a parazitologii. Jejich snahou je kromě přehledu o infekčních chorobách a informací o organizmech zodpovědných za infekční onemocnění podat také obecný přehled biologie patogenů a obrany hostitele, který je v této učebnici tradičně podán velkoryse, na vysoké a současné úrovni. Kolektiv devíti českých překladatelů vedených doc. Julákem tuto učebnici zprostředkoval jak českým studentům medicíny, tak dalším zájemcům o vztah mezi patogenními mikroorganismy a lidským hostitelem.

V první části knihy věnované obecným kapitolám je popsána stavba a biologie patogenů - bakterií, virů, hub, protozoí, helmintů a členovců. Následuje kapitola o vrozené a adaptivní imunitě a část nazvaná „Konflikty“ o infekcích a jejich přenosu, o množení a šíření patogenů v hostiteli, o imunitní odpovědi při konfliktu hostitele s patogenem. Jádrem celé knihy je popis infekčních chorob, který nevychází ze systematiky etiologických agens, ale z orgánů a orgánových soustav. Oba přístupy, systematický a „organový“, se používají v příručkách a učebnicích lékařské mikrobiologie a oba mají své výhody a slabiny. Přístup vy-

cházející ze systematiky mikrobů je spolehlivý a encyklopedický, ale jako základ učebnice nemusí být příliš přitažlivý. U Mimsovy lékařské mikrobiologie, která vychází z druhého přístupu, je velkou výhodou snaha o zachycení nejdůležitějších informací formou výstižných názvů podkapitol, které u daného onemocnění oddělují například biologii bakterie a její úlohu v patogenezi, virulenci faktory, léčbu, imunizaci a epidemiologii. Názvy podkapitol, jak je zvykem v současných učebnicích, shrnují obsah dané části. Tento způsob pojednání o jednotlivých chorobách autory nezavazuje k předem danému a fixnímu způsobu prezentace informací, ale umožňuje se zabývat tím, co je pro danou chorobu a agens typické právě teď a co je pro ni unikátní. Navíc – postup informací od orgánové soustavy k mikroorganismu a terapii onemocnění lépe odpovídá lékařské praxi. Kvality autorů jsou zárukou, že je výběr informací velmi pečlivý. V poslední části knihy nazvané „Diagnostika a kontrola“ se probírají principy diagnostických metod, chemoterapie, vakcinace, epidemiologie.

Mimsova lékařská mikrobiologie je kniha, ve které je radost číst a hledat informace, což souvisí jak s koncepcí knihy a jejím pečlivě voleným stylem, tak hlavně s jejím bohatým vybavením fotografiemi, tabulkami, schémata a ilustracemi, které jsou funkční, pečlivě volené a skutečně pomáhají porozumění textu.

Český překlad a jeho vydání vznikly poměrně rychle za účasti devíti překladatelů. Ujednotit český text nebylo jednoduché, což je zmiňováno editorem v Poznámkách k českému vydání. Myslím, že překlad je zdařilý. Z jednotlivostí je možno zaznamenat například chybu v rejstříku, kdy jsou některé druhy rodu *Streptococcus* zařazeny pod rodem *Staphylococcus*. Celkově je nutno říci, že je překlad této učebnice velmi cenným počinem. Mimsova lékařská mikrobiologie v pátém vydání bude jako doporučená učebnice lékařské mikrobiologie určitě inspirovat řadu studentů medicíny stejně jako studenty mikrobiologie přírodovědeckých fakult a najdou si k ní cestu i nelékařsky orientovaní mikrobiologové.

Praha 20. 4. 2016

Doc. RNDr. Ivo Konopásek, CSc.
Katedra genetiky a mikrobiologie PřFUK, Praha